

Voorstel Ravijn

Inhoud

Inleiding	3
<i>Uitgangspunten</i>	5
<i>Leeswijzer</i>	5
Totaal overzicht	6
Uitwerking per onderdeel	7
<i>Commissie Algemeen Bestuur</i>	7
1. Organisatie	7
2. Bestuur	9
3. Dienstverlening	9
4. Financieel technische maatregelen	10
5. Gemeenschappelijke regelingen	10
6. Economie, recreatie en toerisme	10
7. Omgeving en Veiligheid	11
<i>Commissie Ruimte en Groen</i>	12
8. Openbare ruimte	12
9. Openbare verlichting en spelen	14
10. Duurzaamheid	15
11. Grondzaken	16
12. Verkeer en vervoer	16
13. Wonen en ruimtelijke ontwikkeling	16
<i>Commissie Zorg en Welzijn</i>	18
14. Subsidie Stichting Welzijnswerk	18
15. Jeugdhulp	18
16. Sport	19
17. Onderwijsbeleid, leerlingenvervoer en kinderopvang	20
18. Gezondheidszorg	20
19. Cultuur (incl. Bibliotheken)	21
<i>Raad en griffie</i>	21
Vervolgopdrachten	22

Inleiding

Het Rijk wil dat gemeenten steeds meer taken oppakken, maar levert daar onvoldoende middelen voor. Hierdoor hebben gemeenten in de komende jaren te maken met grote structurele financiële tekorten. Voor Midden-Drenthe loopt dit tekort in de jaren tot en met 2028 op tot circa € 5 miljoen. Als gemeente Midden-Drenthe moeten we daarom bezuinigen en inkomsten verhogen om financieel gezond te blijven. Voor 2025 hebben we de begroting sluitend gekregen door financieel technische maatregelen te nemen, inkomsten te verhogen en de eerste opbrengsten die zijn voortgekomen uit het programma Ravijn te verwerken.

Het college en uw raad hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om tot een sluitende begroting te komen voor de komende jaren. Dit doen we ook samen met de samenleving en maatschappelijke organisaties, want ook zij spelen hierin een belangrijke rol. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid betekent dat de bezuinigingsvoorstellen in dit ravijn voorstel een denkrichting aangeven. Het zijn de knoppen waarvan het college denkt dat eraan gedraaid kan worden om tot een sluitende begroting te komen. De voorgestelde maatregelen in dit voorstel worden dan ook pas uitgevoerd nadat er een besluit is genomen door uw raad en hier met alle betrokkenen over gesproken is.

Financiële ontwikkelingen

In eerdere communicatie is aangegeven dat de gemeente Midden-Drenthe een tekort heeft oplopend tot circa € 6,5 miljoen in 2028. In de tussentijd zijn er echter een aantal ontwikkelingen geweest waardoor dit tekort in 2028 oploopt tot circa € 5 miljoen. Het gaat onder andere om de verwerking van de septembercirculaire en decembercirculaire. De verschillende wijzigingen worden weergegeven in onderstaande tabel.

	2025	2026	2027	2028	2029
Stand eind 2023 (kadernota 2025)	1.246.000	-2.468.000	-5.356.000	-5.356.000	-5.356.000
Mutaties Kadernota - primitieve begroting	-3.805.000	-1.870.000	-2.131.000	-2.131.000	-2.131.000
Saldo	-2.559.000	-4.338.000	-7.487.000	-7.487.000	-7.487.000
<u>Maatregelen:</u>					
Projectgroep Ravijn	316.000	316.000	316.000	316.000	316.000
Beschermde wonen	1.500.000	-	-	-	-
Structurele inzet reserves	453.000	-	-	-	-
(extra) ruimte onder BCF	290.000	490.000	490.000	490.000	490.000
Saldo primitieve begroting	0	-3.532.000	-6.681.000	-6.681.000	-6.681.000
<u>Beleidsvoornemens:</u>					
Hogere inkomsten	1.449.000	2.249.000	2.249.000	2.249.000	2.249.000
Besteding	-1.158.000	-1.393.000	-1.573.000	-1.753.000	-1.933.000
Saldo beleidsvoornemens	291.000	856.000	676.000	496.000	316.000
Saldo begroting na beleidsvoornemens	291.000	-2.676.000	-6.005.000	-6.185.000	-6.365.000
Bestuursrapportage december 2024	-68.000	-108.000	-108.000	79.000	79.000
Septembercirculaire	235.000	361.000	532.000	532.000	532.000
Decembercirculaire (volume-accres)	106.000	156.000	263.000	369.000	425.000
Saldo 1-1-2025	564.000	-2.267.000	-5.318.000	-5.205.000	-5.329.000
Maatregelen	2.850.000	1.662.000	1.482.000	1.302.000	1.122.000
circulaires	341.000	517.000	795.000	901.000	957.000

Bezuinigingsvoorstellen

Om ook de komende jaren een sluitende en gezonde begroting voor te kunnen leggen heeft de ambtelijke organisatie de afgelopen maanden gewerkt aan bezuinigingsvoorstellen voor de jaren 2026 en verder. Toen de opdracht om te komen tot bezuinigingsvoorstellen werd uitgezet gingen we nog uit van een tekort van € 6,5 miljoen. Om er voor te zorgen dat er nog keuzes konden worden gemaakt en er daarnaast ook ruimte is voor nieuw beleid was het streven om in totaal voor € 12 miljoen aan bezuinigingsvoorstellen voor te leggen.

In totaal zijn er 123 voorstellen uitgewerkt, waarbij alle budgetten onderzocht zijn. Er is voor 2028 € 12,9 miljoen aan voorstellen ingediend. Het college heeft alle voorstellen tegen het licht gehouden op basis van een aantal uitgangspunten. De uitgangspunten worden hieronder toegelicht. Hieruit is het voorstel voortgekomen dat nu voorligt.

Dit betekent ook dat het college voorstelt een aantal bezuinigingsvoorstellen die door de organisatie zijn aangedragen niet door te voeren. Deze voorstellen zijn opgenomen in de bijlage. Het is mogelijk om hier andere keuzes in te maken.

Daarnaast worden een aantal voorstellen nog nader uitgewerkt. Want zoals ook in onderstaande tabel te zien is, is het te bezuinigen bedrag nog niet behaald. De vervolgoopdrachten komen terug bij de kadernota 2026 in juli.

	2026	2027	2028
Begrotingstekort (stand 1-1-2025)	-€ 2.267.000	-€ 5.318.000	-€ 5.205.000
Voorstel ravijn	€ 1.750.844	€ 3.360.341	€ 3.714.856

Uitgangspunten

Het college heeft bij het opstellen van het ravijn voorstel rekening gehouden met onderstaande uitgangspunten:

1. Het DNA van Midden-Drenthe

We zijn een gemeente met veel en sterke bewonersinitiatieven, dit zit in het DNA van Midden-Drenthe. Deze initiatieven spelen een belangrijke rol in de samenleving en de kracht die er in de samenleving is moeten we behouden. Als gemeente moeten we er daarom voor zorgen dat we de bewonersinitiatieven blijven ondersteunen en faciliteren.

2. Sociale gemeente

We zijn een sociale gemeente. Dit betekent dat de basis op orde is en er een vangnet is voor zij die dat nodig hebben. Het is belangrijk dat iedereen gelijke kansen heeft en mee kan doen in de samenleving.

3. Woongemeente

We vinden het belangrijk om een gemeente te zijn waar onze inwoners prettig kunnen wonen. Wonen is ook prioriteit nummer 1 uit het raadsprogramma. Een goede woongemeente zijn betekent ook dat er voldoende voorzieningen moeten zijn. En dat de bereikbaarheid van en naar en binnen de gemeente op orde is.

Leeswijzer

Aan het begin van het document vindt u een totaal overzicht van de voorgestelde bezuinigingen. Vervolgens wordt elk onderwerp kort toegelicht, waarbij wordt ingegaan op de impact van het voorstel. Dit is ingedeeld op basis van de commissies: Algemeen Bestuur, Ruimte en Groen en Zorg en Welzijn. Aan het einde van het document staan de vervolgopdrachten.

Totaal overzicht

	Brok	Voorstel		
		2026	2027	2028
Commissie Algemeen Bestuur				
1	Organisatie	€ 383.979	€ 778.940	€ 1.062.440
2	Bestuur	€ 28.124	€ 28.124	€ 28.124
3	Dienstverlening	€ 28.311	€ 28.311	€ 28.311
4	Financieel technische maatregelen	€ 50.750	€ 50.750	€ 50.750
5	GR'en	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
6	Economie, recreatie en toerisme	€ 2.600	€ 2.600	€ 2.600
7	Omgeving en veiligheid	€ 8.900	€ 9.000	€ 9.000
Commissie Ruimte en Groen				
8	Openbare ruimte	€ 300.779	€ 300.779	€ 300.779
9	Openbare verlichting en spelen	€ 26.800	€ 26.800	€ 26.800
10	Duurzaamheid	€ 192.380	€ 192.380	€ 192.380
11	Grondzaken	INCIDENTEEL		
12	Verkeer	€ 10.900	€ 10.900	€ 10.900
13	Wonen en ruimtelijke ontwikkeling	€ 3.036	€ 8.036	€ 13.036
Commissie Zorg en Welzijn				
14	Subsidie stichting Welzijnswerk	€ 325.000	€ 325.000	€ 325.000
15	Jeugdhulp		€ 1.000.000	€ 1.000.000
16	Sport	€ 171.500	€ 380.938	€ 441.061
17	Onderwijsbeleid, leerlingenvervoer en kinderopvang	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000
18	Gezondheidszorg	€ 11.102	€ 11.102	€ 13.992
19	Cultuur (incl. bibliotheken)	€ 76.683	€ 76.683	€ 76.683
Totaal		€ 1.750.844	€ 3.360.341	€ 3.714.856

Uitwerking per onderdeel

Commissie Algemeen Bestuur

1. Organisatie

Personeel bedrijfsvoering			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 61.039	€ 445.500	€ 729.000
Impact	Dit bedrag is gebaseerd op natuurlijke uitstroom van personeel. Bij het vertrek van medewerkers wordt gekeken naar de noodzaak om de positie opnieuw in te vullen, op basis van de het principe ‘formatie volgt taken’. Dit betekent dat de formatie wordt bepaald op basis van de taken die uitgevoerd moeten worden.		
Organisatie inrichting			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 70.000	€ 70.000	€ 70.000
Impact	Bij een aanpassing in de organisatie inrichting moet onder andere gedacht worden aan efficiëntieverbetering, verbeterde werkprocessen en flexibele werkstructuren. Dit maakt de organisatie flexibeler en efficiënter en leidt uiteindelijk tot een kostenbesparing.		
Facilitair			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 22.940	€ 32.940	€ 32.940
Impact	Dit voorstel bestaat uit verschillende maatregelen: 1. Er worden geen gratis vergaderlunches en avondmaaltijden meer verstrekt, slechts voor medewerkers die moeten overwerken waarvoor dit onder de CAO valt wordt een avondmaaltijd aangeboden. 2. Er wordt overgestapt van papieren bekertjes op porseleinen bekertjes. 3. De functie beveiliging en huismeester wordt gecombineerd. 4. De prijzen in de kantine worden verhoogd naar marktconform. 5. De kosten voor de afsluitende borrel na raadsbijeenkomsten en vergaderingen worden door de raads- en commissieleden zelf bekostigd.		
Algemeen bestuurlijke en juridische zaken			
Besparing	2026	2027	2028

Structureel	€ 9.500	€ 9.500	€ 9.500
Impact	Op het budget voor algemeen bestuurlijke en juridische zaken kan strakker begroot worden waardoor deze besparing zonder impact te behalen is.		
Subsidie personeelsvereniging			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 2.500	€ 3.000	€ 3.000
Impact	Het verminderen van de werkgeversbijdrage aan de personeelsvereniging betekent dat de vereniging haar activiteiten mogelijk moet herzien/verminderen. Daarnaast kan ook gedacht worden aan het verhogen van de contributie voor de leden. Op de lange termijn heeft dit mogelijk effect op de binding van medewerkers aan de organisatie.		
Werving en selectie			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Impact	Dit voorstel heeft slechts positieve effecten. Door het toepassen van AI in het wervings- en selectieproces kunnen vacatures beter aan kandidaten worden gekoppeld en is de verwachting dat vacatures sneller kunnen worden ingevuld.		
Gebruik van software			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Impact	De kosten voor het gebruik van software (de verschillende applicaties waar de medewerkers gebruik van maken) zijn relatief hoog. Door kritisch te kijken welke applicaties nog echt nodig zijn en welke medewerkers toegang moeten hebben tot welke applicatie kunnen kosten bespaard worden. Daarnaast lopen er verschillen processen om applicaties te vervangen, wat ook een kostenbesparing oplevert. Dit zorgt voor een verbetering en er is daarom sprake van positieve effecten.		
Inhuur medewerker afhankelijke kosten			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 53.000	€ 53.000	€ 53.000
Impact	Op dit moment ontvangen alle medewerkers die de gemeente niet zelf in dienst neemt een laptop, telefoon en accessoires van de gemeente. Echter, blijkt dat veel ZZP'ers beschikking hebben over een eigen laptop en/of telefoon en hier graag gebruik van maken. Door niet meer iedere inhuur medewerker een laptop en/of telefoon van de gemeente aan te bieden kunnen kosten bespaard worden.		
Telefonie			
Besparing	2026	2027	2028

Structureel	€ 85.000	€ 85.000	€ 85.000
Impact	Er is in december 2024 een nieuw contract afgesloten voor de telefoonabonnementen. Dit heeft tot een aanzienlijke vermindering in kosten geleid.		

2. Bestuur

Bestuur			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 28.124	€ 28.124	€ 28.124
Impact	Door te bezuinigen op de kosten voor het bestuur is er minder budget beschikbaar voor studie en opleidingen van de collegeleden, de vergaderkosten van het college worden gehalveerd en er wordt bescheidener omgegaan met relatiegeschenken.		

3. Dienstverlening

Voorstel sluiting gemeentehuis vrijdag			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 24.500	€ 24.500	€ 24.500
Impact	Door het werken op afspraak en digitale dienstverlening is het mogelijk om het gemeentehuis op de vrijdag te sluiten. Het beeld over de afgelopen twee jaren (2023 en 2024) is dat de meeste afspraken worden gemaakt op de maandag, dinsdag, woensdag en donderdag. De vrijdagssluiting kan gevolgen hebben voor bepaalde medewerkers die niet thuis kunnen werken. Hier moeten nog afspraken over gemaakt worden. Daarnaast kijken we naar de mogelijkheden om spoedoverleg of -dienstverlening doorgang te laten vinden. Na mogelijke renovatie van het gemeentehuis kan de vrijdagssluiting van het gemeentehuis heroverwogen worden.		
Verhogen leges publiekszaken			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 3.811	€ 3.811	€ 3.811
Impact	Door de leges voor huwelijken en uittreksels burgerlijke stand te verhogen komen deze meer in lijn te liggen met de leges van omliggende gemeenten. Hierdoor kunnen extra inkomsten worden gegenereerd. De verwachting is dat de impact hiervan laag is. Het gaat voor huwelijken om een verhoging van € 121,50 naar € 150. Voor uittreksels burgerlijke stand gaat het om een verhoging van € 6,40 naar € 10,00 voor online aanvragen en van € 9,05 naar €15,00 voor aanvragen aan de balie.		

4. Financieel technische maatregelen

Kredieten			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 50.750	€ 50.750	€ 50.750
Impact	Het voorstel is om het krediet voor de Bodemsanering Verlengde Havenstraat af te sluiten, dit project is nagenoeg afgerond. Daarnaast wordt voorgesteld het krediet voor de Gebiedsvisie de Haven af te sluiten. Dit project is nog niet afgerond. Het voorstel is om dit vrij te laten vallen. Op het moment dat er een concreet plan is voor de verdere afronding van de gebiedsvisie kan de financiering opnieuw aangevraagd worden.		

5. Gemeenschappelijke regelingen

De behandeling van de gemeenschappelijke regelingen is verdeeld over de drie commissies. Om de samenhang van de onderwerpen te behouden zijn alle voorstellen voor gemeenschappelijke regelingen opgenomen onder de commissie Algemeen Bestuur.

Additionele taken GGD kinderopvang			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
Impact	Een deel van het budget wordt al een aantal jaar niet benut. Het gaat om €12.000. Dit bedrag kan daardoor zonder impact bespaard worden.		
Recreatieschap			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
Impact	Het Recreatieschap Drenthe heeft voorgesteld om vanaf 2026 geen automatische indexering meer door te voeren. Dit leidt tot een kostenbesparing van € 3.000.		

6. Economie, recreatie en toerisme

Economie

Besparing	2026		2027		2028	
Structureel	€ 2.600		€ 2.600		€ 2.600	
Impact	De Wet BIZ (bedrijven investeringszone) geeft de gemeente de mogelijkheid om de kosten van de inning van de BIZ-middelen – de perceptiekosten– in mindering te brengen op de BIZ-subsidie. Op dit moment berekenen wij geen perceptiekosten. Het voorstel is om dit wel te gaan doen. Gebruikelijke perceptiekosten zijn 2% tot 4% van de totale opbrengsten (€ 31.900 BIZ Beilen en € 33.100 BIZ Westerbork). Hieruit volgt een besparing van €2.600.					

7. Omgeving en Veiligheid

Evenementen						
Besparing	2026		2027		2028	
Structureel	€ 8.900		€ 9.000		€ 9.000	
Impact	Er wordt nieuw evenementenbeleid opgesteld. Evenementen worden daarbij opgedeeld in verschillende risico klassen (A, B en C). Voor grotere evenementen met een hoger risico vindt meer voorbereiding plaats dan bij kleinere evenementen. Het voorstel is daarom om de leges voor grotere evenementen te verhogen. Voor B-evenementen worden de leges verdubbeld naar € 159,10. Voor C-evenementen (hoogste risicoklasse) worden de leges €318,20.					

8. Openbare ruimte

Begraafplaatsen algemeen (1)			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
Impact	Het huidige onderhoudsniveau op begraafplaatsen is hoog. Ook de verharding wordt op een hoog niveau onderhouden. Voorgesteld wordt om het onderhoud van de verharding op begraafplaatsen te verlagen naar het basisniveau. Dit sluit aan bij het onderhoudsniveau van de rest van de openbare ruimte. De verwachting is dat de impact hiervan laag is.		
Begraafplaatsen algemeen (2)			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Impact	Het is mogelijk om de arbeidsintensieve groenelementen op begraafplaatsen om te vormen zonder afbreuk te doen aan het karakter van de begraafplaats. Dit levert een besparing op en heeft naar verwachting weinig impact.		
Afval Bladbakken			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Impact	Voorgesteld wordt om geen bladbakken meer te plaatsen in het najaar. Het plaatsen, legen en opruimen is erg arbeidsintensief. Het niet meer plaatsen van bladbakken levert daardoor een besparing op. Bladbakken zijn een service vanuit de gemeente en niet wettelijk verplicht. Het is mogelijk dat de inwoners de bladbakken gaan missen. Communicatie hierover is essentieel. Alternatieven voor bladafvalinzameling zullen bij inwoners bekend worden gemaakt. De verwachting is dat de overlast van bladeren door deze bezuiniging niet toeneemt.		
Fontein Beilen			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 2.060	€ 2.060	€ 2.060
Impact	Voorgesteld wordt om de fontein en de bijbehorende verlichting uit te schakelen. Het uitschakelen van de fontein heeft naar verwachting geen impact.		
Paasvuren			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 18.000	€ 18.000	€ 18.000

Impact	Het budget wordt gebruikt om organisaties te ondersteunen bij de stikstofberekeningen. Veel organisaties in Midden-Drenthe komen echter in aanmerking voor en stikstofvrijstelling. Hierdoor is in 2024 slechts € 1.000 van dit budget gebruikt. Hierdoor is de verwachting dat de impact laag is.		
Vijvers/watergangen			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 20.000	€ 20.500	€ 21.000
Impact	Binnen het waterschap Drents Overijsselse Delta vindt er een proces van beleidsharmonisatie plaats. Binnen dit proces wordt het gesprek gevoerd met de gemeente Midden-Drenthe over de overdracht van stedelijk water. De verwachting is dat per 1 januari 2026 deze overdracht plaatsvindt. Bovenstaand budget voor onderhoud is vanaf dat moment niet meer nodig.		
Ongediertebestrijding			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 19.260	€ 19.260	€ 19.260
Incidenteel	€ 5.000		
Impact	Voorgesteld wordt om niet meer preventief te spuiten voor en te monitoren op de eikenprocessierups. In praktijk betekent dit het stoppen met plaatsen en controleren van feromoonvallen. Hierdoor kan landschapsbeheer Drenthe de monitoring niet meer uitvoeren en moeten wij zelf aantonen dat we voldoen aan de zorgplicht t.b.v. de bescherming van de volksgezondheid.		
Straatreiniging			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 16.000	€ 16.000	€ 16.000
Impact	Onder straatreiniging valt onder andere onkruidbestrijding op verharding, het vegen van goten en het verwijderen van zwerfafval en natuurlijk afval op straat. Voorgesteld wordt om het onderhoudsniveau in Beilen, Westerbork en Smilde te verlagen van A-niveau naar basisniveau. Dit onderhoudsniveau sluit aan bij wat inwoners gewend zijn rond de woning. Het niveau blijft voldoende om onze wettelijke plicht uit te voeren voor de beheersing van ongedierte in openbare ruimte, hiervoor is straatreiniging noodzakelijk.		
Belijningen			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Impact	De wijze van begroten voor deze post wordt herzien. Er wordt begroot op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren. Omdat er de afgelopen jaren grote stukken asfalt zijn vervangen en er nieuwe belijning is aangebracht is het onderhoud de komende jaren naar verwachting minder. Dit heeft geen effect omdat de belijning op hetzelfde niveau blijft.		

Gladheidsbestrijding			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 35.942	€ 35.942	€ 35.942
Impact	De wijze van begroten voor deze post wordt herzien. Er wordt begroot op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren. Dit heeft geen effect, de wegen worden volgens dezelfde richtlijnen gestrooid.		
Onderhoud bermen en wegbeplanting			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 42.000	€ 42.000	€ 42.000
Impact	De wijze van begroten voor deze post wordt herzien. Er wordt begroot op basis van ervaringscijfers van de afgelopen jaren. Daarnaast wordt het onderhoud van de bermen verminderd. Naar verwachting heeft dit weinig impact.		
Open Monumentendag			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 4.017	€ 4.017	€ 4.017
Impact	Het evenement kan nog wel doorgang vinden. Vanuit de gemeente vindt er ook nog personele inzet plaats, maar er wordt geen promotiemateriaal beschikbaar gesteld. Er wordt daardoor mogelijk minder aandacht besteed aan het evenement.		
Plantsoenen en wandelpaden			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Impact	Er zijn verschillende manieren om het onderhoudsniveau in de openbare ruimte te versoberen: 1. Het onderhoud van intensieve gazons omvormen naar extensief maaibeheer. 2. Versoberen of omvormen van plantvakken naar gras. 3. Stoppen met het onderhoud van bloembakken in het centrum van Beilen. 4. Het onderhoudsniveau in de centra gebieden verlagen van A naar B.		

9. Openbare verlichting en spelen

Spelen (2)			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 600	€ 600	€ 600
Impact	Dit budget wordt niet meer gebruikt.		

Bestedingsplan nieuw beleid			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 1.200	€ 1.200	€ 1.200
Impact	Dit budget wordt niet meer gebruikt.		
Uitvoering beleidsplan			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Impact	Het budget wordt niet volledig gebruikt. Het is daarom mogelijk om het budget zonder impact te halveren. Het onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting blijven op peil.		

10. Duurzaamheid

Dividend zonnepark Leemdijk			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 130.000	€ 130.000	€ 130.000
Impact	Eind 2023 is door de raad besloten het dividend van het zonnepark Leemdijk te besteden aan een aantal maatschappelijke bestemmingen. Het gaat om de verduurzaming van de dorpshuizen, een muziekschool (bijdrage al uitbetaald) en extra budget voor de witgoedwissel voor minima. Deze bestedingen kunnen worden uitgevoerd. Tot en met 2028 wordt er incidenteel een bedrag onttrokken uit de algemene reserve om hier uitvoering aan te geven. Het dividend is echter structureel en voorgesteld wordt om het dividend daarom structureel in te kunnen zetten voor de ravijnjaren.		
Duurzaamheidsbudget			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 62.380	€ 62.380	€ 62.380
Impact	Vanaf 2026 is de Rijksbijdrage voor duurzaamheid onduidelijk. Dit budget dient als achtervang voor de Rijksmiddelen. Daarnaast wordt het ingezet voor de uitvoering van de duurzaamheidsvisie op thema's als circulaire economie en voedsel en duurzaamheidscommunicatie. Een bezuiniging op dit budget betekent minder inzet op deze thema's. Daarnaast is er het risico dat rijksmiddelen ontoereikend zijn. In dat geval moeten ook personeelskosten en kosten van diverse samenwerkingsverbanden betaald worden uit de gemeentelijke begroting.		

11. Grondzaken

Te verkopen percelen			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel			
Incidenteel	€ 465.000		
Impact	De niet-strategische gronden in bezit van de gemeente zijn in beeld gebracht. We kunnen hiervan enkele percelen verkopen. De percelen worden eerst aangeboden aan de huidige pachters. Deze verkoop levert een incidenteel resultaat van € 465.000,- op.		

12. Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 10.900	€ 10.900	€ 10.900
Impact	Door te bezuiniging op het budget voor verkeer en vervoer is er minder budget beschikbaar om direct actie te ondernemen op bijvoorbeeld verduidelijkende bebording, kleine maatregelen bij schoolomgevingen of in het geval van calamiteiten en onvoorziene omstandigheden. Het totale budget knelpunten GVVP is momenteel € 30.900,-. Er blijft met de voorgestelde bezuiniging € 20.000,- beschikbaar.		

13. Wonen en ruimtelijke ontwikkeling

Orvelte			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel		€ 5.000	€ 10.000
Impact	De jaarlijkse subsidie aan stichting Coöperatief Orvelte is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Voorgesteld wordt om in twee stappen af te bouwen. In 2026 ontvangen ze nog het volledige bedrag van €10.000, in 2027 de helft en in 2028 ontvangen ze geen subsidie meer. Dit betekent dat de stichting geleidelijk aan zelf op zoek moet naar andere inkomsten. De stichting ontvangt al inkomsten uit de parkeergelden voor Orvelte.		
Duurzaam bouwen			
Besparing	2026	2027	2028

Structureel	€ 3.036	€ 3.036	€ 3.036
Impact	Het budget wordt niet gebruikt.		

14. Subsidie Stichting Welzijnswerk

Subsidie Stichting Welzijnswerk			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 325.000	€ 325.000	€ 325.000
Impact	Voor de basissubsidie hebben de gemeente en Welzijnswerk samen gekeken naar de mogelijkheden om de gevraagde bezuiniging van € 325.000 te realiseren. Voor nu liggen de opties voor om de besparen op bedrijfsvoering (waaronder huisvestingskosten), besparing op jongeren- en seniorenwerk, en leefstijlcoaches en -adviseurs. Deze opties worden voorgedragen, aangezien op deze thema's mogelijk nog kan worden gekeken naar andere subsidies/fondsen. Minder inzet op seniorenwerk en jongerenwerk, betekent dat (kwetsbare) inwoners minder gebruik kunnen maken van laagdrempelige hulp. Inwoners worden hierdoor mogelijk minder zelfredzaam en doen daarom een beroep op gemeentelijke voorzieningen. De cijfers met betrekking tot ziekte en zorg die voortkomen uit leefstijl gerelateerde aandoeningen zijn verontrustend en stijgend. De zorgkosten dreigen onbetaalbaar te worden en er is de nabije toekomst niet genoeg personeel om voor alle zieke en oudere mensen te zorgen. Bezuinigen op leefstijlcoaches en -adviseurs maakt dat er minder mensen zijn die het werk moeten doen en dat resultaten zoals in het huidige beleid Bewegen, Leefstijl en Gezondheid zijn vastgelegd, mogelijk niet behaald kunnen worden.		

15. Jeugdhulp

Jeugdhulp			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel		€ 1.000.000	€ 1.000.000
Impact	Deze bezuiniging volgt uit de 'Visie op de hervorming van het jeugddomein in Midden-Drenthe'. De visie is een vertaling van de Hervormingsagenda jeugd en dient als uitgangspunt voor de transformatie van het jeugdstelsel in Midden-Drenthe. Door in te zetten op preventie, vroegsignalering en laagdrempelige ondersteuning is de verwachting dat het percentage jongeren dat gebruik maakt van specialistische jeugdzorg daalt van 9,5% naar 7%. Dit leidt tot een besparing. De besparing komt boven op de verwachte bezuinigingstaakstelling vanuit het Rijk van 1,9 miljoen euro.		

16. Sport

Buitensportaccommodaties			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 115.993	€ 307.429	€ 370.554
Impact	Voorgesteld wordt om de bijdrage in exploitatiekosten van buitensportaccommodaties te harmoniseren met omliggende gemeenten en overige buitensporten in Midden-Drenthe. Dit is in lijn met het in 2017 vastgestelde beleid op de huur en exploitatie van de buitensportaccommodaties, dat erop gericht is om zelfbeheer te stimuleren en te faciliteren. Daarom wordt voorgesteld om te stoppen met de gemeentelijke bijdrage in de huidige vorm voor de exploitatie en onderhoud van buitensportaccommodaties. Voor een deel van de verenigingen betekent dit dat ze een grotere opgave krijgen in het beheer van de buitensportaccommodaties. Voor leden van de verenigingen betekent dit mogelijk een hogere contributie. We gaan in gesprek met de sportverenigingen over wat deze maatregel voor hen betekent en waar de knelpunten zitten. Zodat we gezamenlijk kunnen kijken naar oplossingen.		
Sportsubsidies			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 13.507	€ 13.507	€ 13.507
Impact	Er wordt voorgesteld om de subsidies voor de organisatie van schoolsport-, breedtesport- en verenigingsactiviteiten stop te zetten. Daarnaast wordt ook het Sportgala niet meer georganiseerd. Dit kan leiden tot de organisatie van minder activiteiten. De jeugdledensubsidie blijft wel doorgaan.		
Tarieven zwembaden			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 42.000	€ 60.000	€ 60.000
Impact	De huurtarieven voor de zwembaden zijn in de gemeente Midden-Drenthe vergeleken met andere zwembaden in het noorden erg laag. Daarom wordt voorgesteld de tarieven voor de zwembaden te verhogen: • De tarieven van de huur stijgen met 20%. • Tarieven voor zwemlessen stijgen in 2026 met 10% en in 2027 met 5%. • Tarieven voor de jaar- en seizoenskaarten stijgen met 10% in 2026 en 2027. Hierdoor stijgen ook de kosten voor de inwoners.		

17. Onderwijsbeleid, leerlingenvervoer en kinderopvang

Lokaal onderwijsbeleid			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Impact	Het budget voor het lokaal onderwijsbeleid kan verlaagd worden zonder dat dit impact heeft. De activiteiten die uit dit budget gefinancierd worden kunnen doorgang vinden, ook met deze voorgestelde bezuiniging.		
Vergoeding ruimtes kinderopvang			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Impact	Er loopt een project met als doel om een vergoeding te vragen van schoolbesturen wanneer ze onderwijsruimte verhuren aan commerciële organisaties (kinderopvang). Deze vergoeding moet worden ingezet voor onderwijshuisvesting, dus voor de uitvoering van de plannen uit het IHP. Op dit moment lopen de gesprekken met de schoolbesturen en worden er afspraken gemaakt. De verwachting is dat dit niet van invloed is op het aanbod van de kinderopvang in de gemeente.		

18. Gezondheidszorg

Basisgezondheidszorg/lokaal volksgezondheidsbeleid			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 5.302	€ 5.302	€ 5.302
Impact	De IZA/GALA middelen kunnen gebruikt worden voor de uitvoering van het beleid bewegen en leefstijl. Dit is echter niet voldoende om volledige uitvoering te geven aan het beleid. Bepaalde evenementen kunnen geen doorgang meer vinden en communicatie over het onderwerp gezondheid wordt verminderd.		
Basisgezondheidszorg/onderhoud AED's dorps- en buurthuizen			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 5.800	€ 5.800	€ 8.690
Impact	Voorgesteld wordt om het budget te halveren. Het Dorpenoverleg krijgt jaarlijks een subsidie om het project Klappkassies uit te voeren. Onder het project vallen 31 AED's die in de kleine dorpen en kernen hangen. Het dorpenoverleg coördineert en zorgt dat alle buurtschappen en verenigingen van dorpen waar een van die AED's hangt, jaarlijks een vast bedrag krijgen. Het Dorpenoverleg Midden-Drenthe kan met een halvering hiermee nog wel uitvoering geven aan het project. Ze moeten echter zelf op zoek naar een deel van de financiering.		

19. Cultuur (incl. Bibliotheken)

Musea			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 9.900	€ 9.900	€ 9.900
Impact	De subsidie voor het Herinneringscentrum Kamp Westerbork blijft in stand. Er wordt voorgesteld het Museum voor Papierknipkunst en de Oudheidkamer niet meer te subsidiëren.		
Bibliotheken			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 66.783	€ 66.783	€ 66.783
Impact	De bibliotheek in Smilde en Westerbork worden afgeschaald naar een kleinere vestiging, dat betekent dat zij minder open zijn en er minder activiteiten worden georganiseerd. Daarnaast stopt het activiteitenpakket Leven Lang Ontwikkelen en de Verhalenbrink. De impact voor de inwoners is relatief beperkt en het bibliotheekwerk blijft op alle locaties overeind. Daarnaast blijven we inzetten op taalontwikkeling en leesplezier voor kinderen.		

Raad en griffie

Diverse budgetten raad en griffie			
Besparing	2026	2027	2028
Structureel	€ 21.314	€ 21.314	€ 21.314
Impact	De raad heeft in 2025 het eigen opleidingsbudget gehalveerd. Dat heeft al een besparing van € 4.000 opgeleverd. Daarnaast hebben de fractievoorzitters besloten dat het lidmaatschap van de Vereniging van raadsleden beperkt wordt tot de fractievoorzitters. De bijdrage voor de fracties wordt verlaagd en de bestuurskosten worden met € 9.000 naar beneden bijgesteld. De griffieformatie is op orde, daarom wordt het budget voor inhuur aangepast. Door de structurele bezuinigingen te realiseren, moet er jaarlijks gekeken worden naar de incidentele verruiming van de bestuurskosten, onder andere voor het verkiezingsjaar 2026.		

Vervolgopdrachten

Hoewel de organisatie veel informatie heeft kunnen aanleveren, behoeven sommige onderwerpen extra uitwerking, voordat bezuinigingskeuzes te maken zijn. Er zijn daarom een aantal vervolgopdrachten gedefinieerd door het college. Deze vervolgopdrachten worden aan uw raad ter instemming voorgelegd.

1. Vastgoed

Voor het onderwerp vastgoed heeft de organisatie nog geen informatie en voorstellen kunnen opleveren. Momenteel worden de mogelijkheden onderzocht. In het IAB is afgesproken dat opbrengsten die voortkomen uit verkoop of verduurzaming van vastgoed, worden ingezet om het IAB te financieren. In de vervolgopdracht wordt o.a. gekeken naar de strategische waarde van panden, eventuele noodzakelijke investeringen en ons eigen gebruik van panden. Ook het budget voor jeugd en jongerenwerk wordt meegenomen in het onderzoek. De jeugdsozen van Beilen en Westerbork hebben inmiddels onderdak in diverse scholen, waardoor dit budget, bedoeld voor huur en exploitatie, wellicht naar beneden kan worden bijgesteld. Doel is om voor de zomer van 2025 met een voorstel te komen.

2. Openbare ruimte

Voor de openbare ruimte zijn diverse besparingsvoorstellen ingediend. Die gaan uit van taken die we minder of niet meer gaan doen. De verwachting is dat een grotere besparing te behalen valt als gekeken wordt naar een hervorming van het onderhoud in de openbare ruimte. De mogelijkheden om te komen tot een toekomstgerichte en regie gestuurde buitendienst worden onderzocht. Meerdere actuele factoren spelen hierbij een rol: de verwachte uitstroom van medewerkers door pensionering, de geplande technische en economische vervangingen van materieel en de vernieuwbouw van de werkplaats Beilen. Om goede keuzes te maken is het wenselijk een toekomstvisie te vormen op de buitendienst en de gewenste taken en werkzaamheden die in eigen regie worden uitgevoerd. Een regie gestuurde buitendienst heeft anderen behoeften en huisvesting nodig dan een uitvoerende dienst. Op basis van de visie kunnen financiële (her)overwegingen gemaakt worden op het gebied van huisvesting, vervanging en inzet van materieel en personeel. Doel is om eind 2025 met een voorstel te komen.

3. WMO

Voor de WMO brengen we de mogelijkheden om te bezuinigen in beeld. De complexe materie en mogelijke toekomstige Rijksmaatregelen (afschaffen abonnementstarief), maakt dat we hier iets meer tijd voor nemen. We zetten deze vervolgopdracht weg bij Adviesbureau BDO dat ons begeleidt bij het Ravijn. We kijken naar mogelijkheden bij beleidskeuzes die zijn gemaakt, de uitvoeringspraktijk, contractering en inkoop, bovenwettelijke taken, processen en herinrichting. Doel is om voor de zomer van 2025 de resultaten van dit onderzoek gereed te hebben. Een voorstel volgt eind 2025.

4. Sport

Het exploiteren van zwembaden is geen wettelijke taak voor gemeenten. Midden-Drenthe heeft momenteel drie zwembaden. Het college geeft als vervolgopdracht mee om voor alle zwembaden in beeld te brengen wat de mogelijke opbrengsten van verkoop, afstoting of

sluiting zijn. Het onderhoudsniveau van het zwembad in Smilde is zorgelijk en vereist forse investeringen. Doel is om dit nog voor de zomer van 2025 uit te zoeken.

5. Subsidies en dorpen

Midden-Drenthe heeft een rijk netwerk in de dorpen en verenigingen waarbij zelfredzaamheid en initiatiefrijkheid centraal staan. We noemen dit het DNA van Midden-Drenthe. Als gemeente geven we veel subsidies en bijdragen aan deze dorpen, verenigingen en initiatieven. Sommige doelgroepen krijgen al jaren structureel subsidie. Het college verzoekt om te onderzoeken in hoeverre de uitgegeven subsidies en bijdragen vanuit het dorpenbudget onze doelen en ambities ondersteunen. Wellicht is het mogelijk om middelen efficiënter in te zetten en daarmee een besparing te realiseren. Doel is om voor eind 2025 met een voorstel te komen.

6. Leges en precariobelasting

Voor de leges voor omgevingsvergunningen wordt aanbevolen om in 2026 de kostendekkendheid te onderzoeken. We vermoeden dat meer kosten die we maken gedekt kunnen worden vanuit de leges die we heffen. Dit zal een verhoging van de inkomsten opleveren. Bijvoorbeeld de kosten voor VTH-applicaties en DSO kosten. Ook is een voorstel aangeleverd door de ambtelijke organisatie met de mogelijkheid om precariobelasting te heffen. Dit is een belasting op het gebruik van gemeentegrond door ondernemers, bijvoorbeeld voor het permanent plaatsen van bedrijfswaars, reclame uitingen of terrassen. Momenteel stelt de gemeente deze grond om niet beschikbaar aan ondernemers. Het is nog niet duidelijk wat het heffen van precariobelasting kan opleveren. Doel is om voor eind 2025 met een voorstel te komen. Het is mogelijk om vanaf 2026 precariobelasting te heffen.

7. Recreatie en toerisme

Een mogelijke bezuiniging is te realiseren op marketing en promotie van toeristische activiteiten. Sinds 2018 heeft Midden-Drenthe hiervoor een eigen organisatie in de vorm van de Stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe. Het is mogelijk om meer te focussen op de marketing van Drenthe als geheel via Marketing Drenthe en de promotie van Midden-Drenthe los te laten. Onderzocht wordt hoe de Stichting Marketing en Promotie Midden-Drenthe opgeheven kan worden. Hierbij wordt gekeken welke taken/capaciteit richting de gemeentelijke organisatie wordt gebracht en met welke taken we kunnen stoppen. Doel is om voor eind 2025 met een voorstel te komen.

8. Organisatie

Voor de organisatie geldt dat de formatieomvang de omvang van de taken volgt. Dit betekent dat als taken stoppen, de bijbehorende personele capaciteit ook minder wordt. De financiële besparing die dit oplevert is inmiddels in het Ravijn meegenomen. We gaan er echter van uit dat we met de personele uitstroom door pensionering en verandering van werk, altijd meer werk dan personeel zullen houden. Het personeelsravijn van 2030 zal gemeenten hard raken, Midden-Drenthe ook. Dit betekent dat het belangrijk is om in te zetten op binden en boeien en ontwikkelmogelijkheden binnen de organisatie. Als taken verdwijnen moet het mogelijk zijn voor een medewerker om zich door te ontwikkelen om andere taken en werkzaamheden op te pakken. Daarnaast moet het werken voor Midden-Drenthe aantrekkelijk blijven. Onder andere door vernieuwing, samenwerking, strategische personeelsplanning, procesoptimalisatie en de inzet van bijvoorbeeld AI. Onderzocht wordt

hoe we de besparing op de organisatie kunnen realiseren door de inzet van personeel anders te organiseren en het werken voor Midden-Drenthe aantrekkelijk te houden. We kijken daarbij ook naar de inrichting van de organisatie. Dit is een doorlopend proces waar de organisatie de komende jaren oog voor heeft. Voor facilitair heeft het college aanvullend verzocht om te onderzoeken of de kosten voor de catering verder verminderd kunnen worden. Voor public relations wordt verder onderzocht welke bezuinigingsopties mogelijk zijn. Voorstellen hiervoor verwachten we voor de zomer van 2025.

9. Realistisch begroten

Door adviesbureau BDO wordt een onderbesteding gezien op onder andere de projecten voor wegen, onderwijshuisvesting en vastgoed. Budgetten worden in de begroting opgenomen, maar de projecten zijn dusdanig complex dat uitvoering soms wat langer op zich laat wachten. Met realistisch begroten worden budgetten pas begroot op het moment dat ze ook daadwerkelijk nodig zijn. Zo is het mogelijk om eerst alleen een voorbereidingskrediet te begroten en pas later de budgetten voor uitvoering in de begroting op te nemen. Deze manier van werken kan zorgen voor ruimte in de begroting, maar vraagt ook budgetdiscipline, planningsdiscipline en inzicht de benodigde budgetten op termijn. Onderzocht wordt hoe we realistisch begroten beter kunnen toepassen.

